

1956 nr. 57 10. apríl**Lög um prentrétt**

Tóku gildi 24. apríl 1956. *Breytt með* l. 31/1990 (tóku gildi 1. júlí 1992), l. 23/1991 (tóku gildi 17. apríl 1991), l. 91/1991 (tóku gildi 1. júlí 1992), l. 92/1991 (tóku gildi 1. júlí 1992 nema 103. gr. sem tók gildi 9. jan. 1992), l. 133/1993 (tóku gildi 1. jan. 1994; *EES-samningurinn*: V. viðauki tilskipun 64/221/EBE, VII. viðauki tilskipun 67/43/EBE, V. viðauki tilskipun 68/360/EBE og 72/194/EBE, VIII. viðauki tilskipun 73/148/EBE, 75/34/EBE og 75/35/EBE, VII. viðauki tilskipun 77/249/EBE og 89/48/EBE, VIII. viðauki tilskipun 90/364/EBE, 90/365/EBE og 90/366/EBE) og l. 82/1998 (tóku gildi 1. okt. 1998).

I. kafli. Almenn ákvæði.

■ **1. gr.** Rit samkvæmt lögum þessum telst hvert það rit, sem prentað er eða letrað á annan vélrænan eða efnafræðilegan hátt. Til rita teljast og upprættir, teikningar og myndir, þótt ekki sé á letrað mál, svo og nótur, ef letrað mál fylgir.

■ **2. gr.** Ákvæði laga þessara taka einungis til rits, sem gefið hefur verið út. Rit telst vera gefið út hér á landi, þegar það hefur verið afhent til sölu eða dreifingar á annan hátt.

■ **3. gr.** Útgefandi rits, sem prentað er hér á landi, skal nafngreina sig á hverju eintaki þess.

□ Ef útgefandi ræður ritstjóra, einn eða fleiri, að riti, skal hver þeirra einnig nafngreina sig á ritinu.

□ Nú er nafngreining samkvæmt 1. eða 2. mgr. vanrækt eða rangt frá skýrt, og varðar það sektum eða [fangelsi allt að 2 árum],¹⁾ ef miklar sakir eru.

¹⁾ L. 82/1998, 153. gr.

II. kafli. Prentarar og prentsmiðjur.

■ **4. gr.** Hverjum þeim, er starfrækir prentsmiðju hér á landi eða starfsstöð, þar sem rit eru lettuð með öðrum þeim hætti, er getur í 1. gr. laga þessara, er skylt, í síðasta lagi tveim vikum áður en nokkurt rit er látið af hendi úr prentsmiðjunni, að tilkynna lögreglustjóra í umdæminu starfrækslu prentsmiðjunnar, nafn sitt eða firma svo og nákvæmt heimilisfang. Á sama hátt skal tafarlaust tilkynna lögreglustjóra, ef breyting verður á nafni, firma eða heimilisfangi.

■ **5. gr.** Sá, sem annast prentun eða letrun rits hér á landi, skal á hverju eintaki ritsins geta nafns síns eða firma, prentstaðar og prentárs.

□ Ákvæði 1. mgr. tekur ekki til þeirra eintaka, þótt prentuð séu eða lettuð, sem getur í 7. gr. laganna.

■ **6. gr.** Samtímis því, sem rit, sex arkir að stærð eða minna, er gefið út, er þeim, sem annast prentun þess eða letrun, skylt að afhenda lögreglustjóra í umdæminu eitt eintak ritsins. Ef lögreglustjóra þykir ástæða til, getur hann þó krafist afhendingar á eintaki stærra rits.

□ Eintak þetta skal vera óskert og að öðru leyti í sömu mynd og eintök þau, sem ætluð eru til sölu eða dreifingar.

□ Ákvæði 1. mgr. tekur ekki til eintaka þeirra, er getur í 7. gr., eða tilkynninga frá opinberum stjórnvöldum.

■ **7. gr.** Sérákvæði 2. mgr. 5. gr. og 3. mgr. 6. gr. taka til póstkorta og mynda, nafn- og þakkarsþjalda, boðskorta, vörumiða, eyðublaða og annarra slíkra eintaka, þótt prentuð séu eða lettuð, er ætla má, að geti ekki falið í sér ólögmett efni.

■ **8. gr.** Nú er tilkynning samkvæmt 4. gr. vanrækt eða rangt frá skýrt, vanrækt að greina atriði þau, er í 5. gr. getur, eða rangt frá skýrt, eða brotið gegn ákvæðum 6. gr., og varðar það þá sektum eða [fangelsi allt að 2 árum],¹⁾ ef miklar sakir eru.

□ Ef nafngreining samkvæmt 5. gr. skortir eða rangt er frá

skýrt og ekki verður leitt í ljós, hver hefur prentað eða letrað ritið, ber útgefandi rits refsíbyrgð samkvæmt 1. mgr.

¹⁾ L. 82/1998, 153. gr.

III. kafli. Útgáfa blaða og tímarita.

■ **9. gr.** Blöð og tímarit teljast samkvæmt lögum þessum rit, sem eiga að koma út með sama heiti ekki sjaldnar en tvisvar á ári, svo og fregnmiðar þeirra og fylgirit.

■ **10. gr.** [Útgefandi blaðs eða tímarits, sem er gefið út hér á landi, skal vera lögráða og hafa lögheimili hér á landi og forræði á búi sínu eða félag eða annar lögaðili sem á heimili hér á landi.]¹⁾

□ [Ritstjóri blaðs eða tímarits skal vera lögráða og hafa lögheimili hér á landi og forræði á búi sínu.]¹⁾

□ Ef ópersónulegur aðili er einn útgefandi blaðs eða tímarits, skal ráðinn ritstjóri, er fullnægi skilyrðum 2. mgr.

□ Brot gegn ákvæðum greinar þessarar varðar sektum eða [fangelsi allt að 2 árum],²⁾ ef miklar sakir eru.

¹⁾ L. 133/1993, 8. gr. ²⁾ L. 82/1998, 153. gr.

IV. kafli. Dreifing rita.

■ **11. gr.** Hverjum [manni eða ópersónulegum aðila, sem á heimili hér á landi],¹⁾ er rétt sjálfum eða með aðstoð annarra að annast sölu eða dreifingu rits með öðrum hætti.

¹⁾ L. 133/1993, 9. gr.

■ **12. gr.** Sá, sem hefur til sölu eða dreifingar rit, sem skortir nafngreiningu skv. 3. gr. eða 5. gr., eða veit, að rangt er skýrt frá þeim atriðum, skal sæta sektum eða [fangelsi allt að 2 árum],¹⁾ ef miklar sakir eru.

¹⁾ L. 82/1998, 153. gr.

V. kafli. Ábyrgð á efni rita.

■ **13. gr.** Hver sá, sem birtir eða dreifir eða á hlut að birtingu eða dreifingu annars rits en blaðs eða tímarits, ber refsí- og fébótaábyrgð samkvæmt almennum reglum laga, ef efni ritsins brýtur í bága við lög.

■ **14. gr.** Nú er um að tefla blað eða tímarit, sem að meginefni fjallar um afbrot eða lostugt efni, eða efni slíks rits er með þeim hætti, að varðar við 86.–89. gr., 1. mgr. 90. gr., 1.–3. mgr. 91. gr., 93. gr., 98.–100. gr. og 102. gr. almennra hegningarlaga, nr. 19/1940, eða brotið er af ásetningi gegn 92. gr. sömu laga, og gilda þá ákvæði 13. gr. einnig um ábyrgð á efni þeirra rita.

■ **15. gr.** Um ábyrgð á efni annarra blaða eða tímarita en þeirra, er getur í 14. gr., gilda þessar reglur:

Höfundur ber refsí- og fébótaábyrgð á efni ritsins, ef hann hefur nafngreint sig og er auk þess annaðhvort heimilisfastur hér á landi, þegar ritið kemur út, eða undir íslenskri lögsögu, þegar mál er höfðað.

Ef enginn slíkur höfundur hefur nafngreint sig, ber útgefandi rits eða ritstjóri ábyrgðina, því næst sá er hefur ritið til sölu eða dreifingar, og loks sá, sem annast hefur prentun þess eða letrun.

■ **16. gr.** Nú gefa fleiri en einn út blað eða tímarit í sameiningu eða fleiri en einn eru ritstjórar að riti og annar eða einn þeirra greinir sig ábyrgðarmann að ritinu eða tilteknum köflum þess, og bera þá aðrir útgefanda eða ritstjóra ekki ábyrgð á því efni ritsins framfar en leiðir af ákvæðum 17. gr.

■ **17. gr.** Nú er ritstjóri, sem ekki er jafnframt útgefandi blaðs eða tímarits, dæmdur til greiðslu sektar, fébóta, málskostnaðar eða til greiðslu kostnaðar af birtingu dóms vegna efnis í ritinu, og má þá samkvæmt ákvæðum dómsins innheimta greiðslur þessar eða eftirstöðvar þeirra með fjárnámi hjá útgefanda eða útgefendum ritsins.

□ Ef einn útgefandi blaðs eða tímarits er dæmdur til greiðslu sektar, fébóta eða annars þess kostnaðar, er getur í 1. mgr., má með sama hætti innheimta greiðslur þessar eða eftirstöðvar þeirra með fjárnámi hjá öðrum útgefanda eða útgefendum ritsins.

VI. kafli. Leiðréttingarskylda útgefanda (ritstjóra).

■ **18. gr.** Útgefanda (ritstjóra) blaðs eða tímarits er skylt að birta í ritinu endurgjaldslaust leiðréttingu við frásögn eða tilkynningu um máлshöfðun út af frásögn, sem birst hefur í ritinu, ef sá krefst þess, sem hlotið getur verulegt fjártjón eða miska af frásögninni óbreyttir.

□ Krefjast skal birtingar á leiðréttingu eða tilkynningu svo fljótt sem unnt er og í síðasta lagi innan mánaðar frá birtingu frásagnarinnar. Í leiðréttingu eða tilkynningu skal aðeins greina frá staðreyndum, og hún má ekki fela neitt í sér, er varði lög.

■ **19. gr.** Nú telur útgefandi (ritstjóri), að efni leiðréttingar eða tilkynningar sé ekki í samræmi við ákvæði 2. mgr. 18. gr. eða hann vill ekki birta leiðréttinguna eða tilkynninguna, eins og hún er samin, og skal hann þá tafarlaust tilkynna það þeim, sem krafist hefur birtingar. Brot á tilkynningarskyldu varðar sektum.

■ **20. gr.** [Nú vill aðili ekki una synjun útgefanda (ritstjóra) skv. 19. gr., og getur hann þá höfðað mál á hendur útgefanda (ritstjóra) til þess að fá hann skyldaðan með dómi til þess að birta leiðréttinguna eða tilkynninguna í lögmætu formi að viðlögðum dagsektum í fyrsta tölublaði sem kemur út eftir birtingu dóms eða í síðasta lagi í öðru tölublaði ef um dagblað er að ræða.]¹⁾

¹⁾ L. 91/1991, 161. gr.

■ **21. gr.** Leiðréttingu eða tilkynningu samkvæmt 18. gr. skal birta í fyrsta tölublaði rits, er út kemur, eftir að birtingar er krafist, eða í síðasta lagi í öðru tölublaði, ef um dagblað er að tefla, nema aðilja hafi áður verið tilkynnt, að krafa hans verði ekki tekin til greina.

□ Leiðréttingu eða tilkynningu skal prenta með sama letri og meginmál ritsins og á þeim stað í ritinu, að eftir henni verði tekið.

□ Brot gegn ákvæðum 1. og 2. mgr. varða sektum.

■ **22. gr.** Nú er höfundur eða útgefandi (ritstjóra) dæmd refsing, ummæli ómerkt eða fébætur dæmdar vegna efnis í blaði eða tímariti, og má þá ákveða í dómi, eftir kröfu þess, sem misgert er við, að tiltekinn hluti dómsins skuli birtur í ritinu.

□ Útgefanda (ritstjóra) er skylt að birta framangreindan hluta dóms eftir kröfu dómhafa í fyrsta tölublaði, sem út kemur, eftir að dómur er birtur, og í síðasta lagi í öðru tölublaði, ef um dagblað er að tefla.

□ Birta skal dómshlutann án endurgjalds og prenta hann með sama letri og meginmál ritsins og á þeim stað í ritinu, að eftir verði tekið.

□ Brot gegn ákvæðum greinar þessarar varða sektum.

VII. kafli. Rit, sem prentuð eru erlendis.

■ **23. gr.** Nú er rit, sem prentað er erlendis, flutt til landsins, og getur þá lögreglustjóri í umdæmi því, sem ritið er fyrst

flutt í, krafist afhendingar á einu eintaki þess með þeim hætti, er getur í 6. gr.

□ Skylda til afhendingar rits samkvæmt 1. mgr. hvílir á þeim, sem afhendir það til sölu eða dreifingar hér á landi.

□ Brot gegn ákvæðum greinar þessarar varðar sektum eða [fangelsi allt að 2 árum],¹⁾ ef miklar sakir eru.

¹⁾ L. 82/1998, 153. gr.

■ **24. gr.** Ákvæði 13. gr. gilda um ábyrgð á efni allra rita, sem prentuð eru erlendis og gefin út hér á landi.

■ **25. gr.** Um rit, sem prentuð eru erlendis og gefin út hér á landi, gilda að öðru leyti ákvæði 1. gr., 7. gr. og 11. gr. laga þessara, eftir því sem við á.

■ **26. gr.** [Ríkissaksóknari]¹⁾ getur fengið lagt lögbann við sölu eða dreifingu hérlendis á riti, sem prentað er erlendis, ef talið er, að efni þess varði við lög. Lögbann verður lagt á hjá þeim, sem hefur ritið til sölu eða dreifingar. Nú er eigi vitað, hver sá er, og má þá leggja lögbannið á hjá hverjum þeim, er hefur ritið í vörslum sínum. Um framkvæmd lögbanns þessa fer að öðru leyti eftir ákvæðum laga ...²⁾ um kyrretningu og lögbann.

¹⁾ L. 92/1991, 34. gr. ²⁾ L. 31/1990, 44. gr.

■ **27. gr.** Nú skal gert upptækt rit, sem flutt hefur verið til landsins, og má þá ákveða í dómi, að ritið skuli sent úr landi innan tiltekens frests, að viðlagðri upptöku, ef ákvörðun þessari verður ekki sinnt.

VIII. kafli. Ákvæði um upptöku, málsmeðferð og gildistöku laganna.

■ **28. gr.** Nú er rit gert upptækt samkvæmt ákvæðum 69. gr. almennra hegningarlaga, og skal þá með fara, eins og hér segir:

Ef upptaka byggist eingöngu á tilteknum hluta rits, skal greina hann í dómi, og ber þá, eftir því sem unnt er og á kostnað dómþola, að greina hina hlutana frá og skila þeim aftur.

Upptaka getur einnig tekið til prentstafa þeirra, mynda og annars, sem notað hefur verið til að framkvæma prentunina eða letrunina.

■ **29. gr.** Nú hefur rit verið gert upptækt með dómi, hald lagt á það [eftir reglum laga um meðferð opinberra mála]¹⁾ eða sala þess og dreifing verið bönnuð hér á landi, og ber [ríkis-saksóknara]¹⁾ þá tafarlaust að láta birta dóminn eða ákvörðunina í Lögbirtingablaðinu. Ef upptaka, hald eða lögbann er fellt úr gildi, ber að birta þá ákvörðun með sama hætti.

¹⁾ L. 92/1991, 34. gr.

■ **30. gr.** Sala eða önnur dreifing prentaðs rits er bönnuð, þegar birting um ákvörðun samkvæmt 29. gr. hefur farið fram eða þegar aðilja er fyrr kunnugt um upptöku, hald eða lögbann.

□ Brot gegn ákvæðum 1. mgr. varðar sektum eða [fangelsi allt að 2 árum],¹⁾ ef miklar sakir eru.

¹⁾ L. 82/1998, 153. gr.

■ **31. gr.** Mál út af öðrum brotum á lögum þessum en því, er getur í 20. gr., sæta meðferð opinberra mála.

□ Mál út af broti á 19. gr., 21. gr. og 22. gr. skal því aðeins höfða, að sá krefjist þess, sem misgert er við.